

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ
НАПИСАННЯ БАКАЛАВРСЬКИХ РОБІТ**

**Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»**

**Освітні програми: 291.00.01«Суспільні комунікації»
291.00.02«Регіональні студії»**

2020 рік

Методичні рекомендації для написання бакалаврських робіт студентами 4 курсу галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітні програми: 291.00.01 «Суспільні комунікації», 291.00.02 «Регіональні студії» денної форми навчання. Розробники: Бессонова М.М., Мельник Г.М., Слюсаренко І.Ю. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 30 с.

Розробники:

Бессонова Марина Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Мельник Ганна Мирославівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Слюсаренко Ірина Юріївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин та міжнародного права 21 вересня 2020 року, протокол № 3.

Методичні рекомендації для написання бакалаврських робіт схвалено на засіданні Вченої ради Факультету права та міжнародних відносин 27 жовтня 2020 року, протокол № 8.

© Бессонова М.М., 2020 р.

© Мельник Г.М., 2020 р.

© Слюсаренко І.Ю., 2020 р.

© КУ імені Бориса Грінченка, 2020 р.

ЗМІСТ

Загальні положення про бакалаврські роботи	4
Вибір теми	4
Підготовка бакалаврської роботи	5
Структура роботи	6
Збір матеріалу	10
Вимоги до оформлення	11
Підготовка роботи до процедури захисту	13
Захист роботи	14
Критерії оцінювання робіт	15
Додатки	17

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО БАКАЛАВРСЬКІ РОБОТИ

Кваліфікаційна бакалаврська робота передбачає самостійне розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, яка характеризується комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій і методів суспільних наук.

Бакалаврська робота – це індивідуальне завдання науково-дослідницького, творчого чи проєктного характеру, яке виконує студент на завершальному етапі фахової підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти і є однією із форм виявлення теоретичних і практичних знань, уміння їх застосовувати при розв'язуванні конкретних наукових, технічних, соціальних та виробничих завдань.

Наукові керівники бакалаврських робіт призначаються з-поміж висококваліфікованих педагогічних або науково-педагогічних працівників Університету, які мають, як правило, науковий ступінь і/або вчене звання.

Викладач має бути не співавтором студентської наукової праці, а лише консультантом та порадиником.

Рекомендований обсяг бакалаврської роботи – від 50 до 70 сторінок (основного змісту, із вступом та висновками включно).

Бакалаврська робота є важливим етапом фахової підготовки студента-міжнародника. Перехід до наступного вищого ступеня передбачає якісні та кількісні зміни: розширення кола залучених документів та опрацьованих досліджень, розширення проблематики дослідження, застосування нових дослідницьких методик.

ВИБІР ТЕМИ

Тематика бакалаврських робіт затверджується на початку кожного навчального року випусковою кафедрою.

Студенти можуть запропонувати власну тему роботи, яка відповідає напрямку підготовки фахівця, з обґрунтуванням доцільності її розроблення. Запропонована тема обов'язково обговорюється на засіданні кафедри і, за умови позитивного рішення, затверджується як тема бакалаврської роботи.

Студент повинен впродовж двох місяців від початку навчального року подати заяву на ім'я завідувача кафедри про закріплення за ним обраної теми роботи і призначення йому наукового керівника. Тема (проблема) дослідження може уточнюватися вже у процесі роботи, але обов'язково зміни мають бути погоджені з науковим керівником. Вибір теми дослідження повинен враховувати низку чинників, а саме:

- зацікавленість самого студента проблемою дослідження;
- наявність доступних документів та фахових досліджень з обраної проблеми;
- рівень володіння іноземними мовами;
- актуальність та проблемність теми;

- обсяг проблеми дослідження.

ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ

Підготовка бакалаврської роботи має демонструвати рівень фахової підготовленості студента до професійної діяльності, а саме здатність:

- використовувати набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички; застосовувати набуті практичні навички вибору та аналітичних методів і методик для аналізу міжнародних проблем
- аналізувати джерела інформації;
- використовувати сучасні інформаційні технології;
- використовувати наукові напрацювання у темі, що досліджується;
- знаходити аналоги розв'язання проблеми у вітчизняній та зарубіжній практиці, адаптувати їх до конкретного предмета (об'єкта) дослідження;
- за результатами аналізу самостійно приймати оптимальні рішення та надавати рекомендації стейкхолдерам.

Для успішного виконання роботи необхідно чітко планувати розподіл часу та послідовність дій здобувача вищої освіти.

Етапи написання бакалаврської роботи:

- 1) вибір теми;
- 2) складання робочого плану дослідження (в ході роботи може коригуватися та уточнюватися);
- 3) опрацювання документів та наукової фахової літератури в бібліотеках, електронних базах даних; їх аналіз та систематизація; збір, вивчення, перевірок достовірності фактичних даних;
- 4) складання орієнтовного переліку джерел та літератури;
- 5) написання план-конспекту основної частини роботи з фіксацією матеріалу із посиланням на джерело запозичення (статті, монографії, збірники документів, періодичні видання тощо), аби дотримуватися принципів академічної доброчесності;
- 6) написання вступу та висновків;
- 7) редагування та оформлення роботи;
- 8) складання списку джерел і літератури; оформлення переліку використаних скорочень, додатків (за потреби);
- 9) подання чорнового варіанту роботи науковому керівникові;
- 10) усунення зауважень та доопрацювання роботи з урахуванням рекомендацій наукового керівника;
- 11) чистове оформлення роботи;
- 12) підготовка до захисту і захист роботи (попередній захист бакалаврських робіт – на засіданні кафедри, потім – перед екзаменаційною комісією).

У кваліфікаційній роботі не повинно міститися академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації результатів. Кваліфікаційна бакалаврська робота

обов'язково проходить перевірку на відсутність академічного плагіату і має бути оприлюднена у репозиторії Університету.

СТРУКТУРА РОБОТИ

Бакалаврська роботи повинна мати такі складові частини:

- титульний аркуш,
- зміст,
- перелік умовних позначень і скорочень (за потреби),
- вступ,
- основна частина, розподілена на розділи та підрозділи,
- висновки,
- список використаних джерел та літератури,
- додатки (за потреби).

На титульному аркуші зазначаються:

- назва закладу вищої освіти і його структурних підрозділів (факультету, кафедри), де виконувалася робота,
- найменування роботи (бакалаврська),
- шифр і найменування спеціальності та освітньої програми,
- тема роботи,
- відомості про виконавця і наукового керівника,
- відомості про дату захисту роботи,
- відомості про оцінку роботи,
- місто і рік захисту.

Зміст подається на початку бакалаврської роботи і містить найменування вступу, перших сторінок усіх розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Перелік умовних скорочень складається списком, побудованим за алфавітом, де спочатку подається аббревіатура, а потім через тире повне значення поняття (Наприклад, ОБСЄ – Організація з безпеки та співробітництва в Європі)

У вступі

розкриваються:

- актуальність теми,
- об'єкт і предмет дослідження,
- мета і завдання дослідження,
- практичне та теоретичне значення проблеми дослідження,
- апробація роботи (якщо була),
- структура роботи.

Для доведення **актуальності теми** студент повинен визначити сутність, наукове та суспільно-політичне значення обраної ним проблеми дослідження. Цілком доречним є й зіставлення дослідницької проблематики із ширшим загальнокультурним, політико-соціальним та якимось іншим (інколи можна говорити, навіть, про загальноінтелектуальну перспективу) контекстом. Тобто, йдеться про стисле змалювання загального фону (він може бути дуже різним – у залежності від специфіки та теми наукової роботи), на якому чи в рамках якого відбуваються процеси, які обрані до

детальнішого осмислення. Саме це співвіднесення локальної проблеми та загального контексту дає змогу чіткіше продемонструвати важливість та актуальність теми, яка розробляється у дослідженні.

Об'єкт є процесом, або явищем, які має на меті вивчити дослідник.

Предмет дослідження знаходиться в межах об'єкту, є його частиною, характеризує особливості об'єкта.

Мета роботи визначає стратегічну ціль дослідження, вирішенню якої підпорядкована робота в цілому, усі її структурні частини, вся логіка роздумів та інтелектуальних побудов, що мала б пронизувати працю від її початку до завершення. **Завдання** формулюються у відповідності до мети, яка досягається саме через їх вирішення (орієнтовно близько 4-5 завдань). Завдання формулюють у вигляді переліку:

- дослідити ...
- проаналізувати...
- охарактеризувати...
- встановити ...
- висвітлити роль ...
- визначити ...
- з'ясувати

Мета і завдання дослідження лежать в основі структури бакалаврської роботи. Як правило, мета відображена у темі бакалаврської роботи, а завдання – у назвах розділів та підрозділів бакалаврської роботи

Якщо є потреба у визначенні місця об'єкта і предмета дослідження в часі та просторі, то визначаються **хронологічні та територіальні межі роботи**.

Далі по тексті зазначається **практичне** та **теоретичне значення** (за наявності) та **апробація** роботи (за наявності). Як правило, практичне та теоретичне значення роботи визначається тим, яку практичну чи теоретичну задачу може допомогти виконати той матеріал дослідження, який презентований у бакалаврській роботі. Апробація – це участь автора бакалаврської роботи у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій (тези або стаття), в яких висвітлено ті питання, дослідженню яких присвячено бакалаврську роботу. Якщо така апробація наявна – вказується назва (тема) доповіді, виступу та конференції або тез (статті), назва наукового заходу, місце та час проведення (публікації).

Для характеристики **структури роботи** слід вказати про наявність її складових частин: вступ, кількість розділів, які розбиті на підрозділи, висновки, список використаних джерел і літератури (із зазначенням загальної кількості опрацьованих матеріалів), кількість додатків (за наявності), а також зазначити сукупний обсяг роботи у сторінках.

Вступ краще писати після завершення роботи, вже коли остаточно з'ясовано усі аспекти проблеми дослідження.

Основна частина роботи складається з розділів (як правило, трьох). У всіх розділах основної частини роботи виклад матеріалу повинен мати

концептуальну єдність, методологічну і стилістичну цілісність. Кожний розділ потрібно починати з нової сторінки. Розділи можуть поділятися на підрозділи (параграфи). Наприкінці параграфів та розділів обов'язково формулюються **авторські** висновки (у параграфі 2-3 абзаци, у розділі 4-6 абзаців) із стислим викладенням результатів дослідження. У роботі усі твердження потрібно обґрунтовувати та доводити фактичним матеріалом із посиланням на документи або літературу.

Перший розділ є уніфікованим для усіх: у ньому обґрунтовуються теоретико-методичні аспекти дослідження, здійсненого у рамках підготовки бакалаврської роботи.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Стан наукової розробки та джерельна база теми дослідження

1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження

У *підрозділі 1.1* здійснюється огляд проведеного аналізу та пропонується класифікація наукової та експертної літератури та джерел, на яких побудоване дослідження, проведене в рамках підготовки бакалаврської роботи. Огляд *стану наукової розробки* теми дослідження у науковій та експертній літературі має бути аналітичним. Для цього варто зробити узагальнюючий опис використаної наукової літератури (монографії, наукові статті, навчальні посібники) та/або публікацій експертів, в яких тією чи іншою мірою розкривалися ті питання, які досліджує автор бакалаврської роботи. Варто звертати увагу на наявність робіт, які безпосередньо розкривають проблематику бакалаврської роботи, а також виокремлювати роботи, які висвітлюють означену проблематику опосередковано. Варто спробувати здійснити класифікацію наявних наукових робіт (поділити на певні групи, виділивши спільне та відмінне у цих роботах) та зробити висновок – чи є обрана тема для дослідження ґрунтовно вивченою науковцями чи ні.

У цьому ж підрозділі подається стислий *аналіз використаних джерел*. До джерел в рамках підготовки бакалаврської роботи відносять різноманітні офіційні документи, міжнародні договори, національне законодавство, повідомлення преси, матеріали статистичних збірників, виступи політичних діячів, інформаційні повідомлення, рейтинги, індекси, матеріали офіційних веб-сайтів державних установ, дослідницьких центрів, офіційних осіб (громадських та політичних діячів тощо). Варто здійснити поділ використаних джерел на групи та презентувати стислий огляд кожної групи.

У наступному *підрозділі* – *1.2* – висвітлюються *основні терміни, поняття*, які використовуються здобувачем вищої освіти при розкритті теми дослідження, проведеного в рамках підготовки бакалаврської роботи.

У цьому підрозділі також роз'яснюється які *методи дослідження* і як саме були використані в роботі. Так, варто вказати загально філософські, загальнотеоретичні та прикладні методи, та проілюструвати що саме за допомогою цих методів було досліджено в ході роботи. Основні методи досліджень у галузі міжнародних відносин вивчалися у курсі «Теорія міжнародних відносин» та «Філософські студії».

У решті розділів основної частини бакалаврської роботи висвітлюється матеріал, який поступово і логічно розкриває поставлені дослідницькі завдання, визначені автором у вступі. Як вже зазначалося, наприкінці кожного підрозділу (з якого складаються розділи) та розділів автор має зробити висновки.

У загальних висновках до роботи (обсяг 4-5 сторінок), необхідно подати чіткі та конкретні результати виконаного дослідження, вони мають відображати відповіді на дослідницькі завдання, поставлені у *вступі*. Висновки повинні бути чітко пов'язані із завданнями, які автор ставив у своїй роботі, і розкривати, як ці завдання вирішені. Якщо було поставлено п'ять завдань, то повинні бути сформовані п'ять чітких результатів, які відповідають цим завданням.

Список використаних джерел і літератури має містити перелік усіх документів і наукових публікацій, на які є посилання в тексті роботи. Спочатку подаються джерела. Джерела слід групувати за видами: 1) міжнародні та міждержавні договори; 2) акти державного законодавства; 3) соціально-економічні статистичні збірники; 4) матеріали періодичної преси; 5) мемуари, щоденники; 6) тематичні збірники документів тощо. Далі розміщується література: монографії, наукові статті, експертні висновки, навчальні посібники тощо.

Перелік публікацій складається за алфавітним порядком прізвищ авторів або заголовків (в разі відсутності автора – за назвою книги, збірників тощо) згідно з чинними нормами бібліографічного опису. Видання, надруковані кирилицею, передують тим, які видані іншими алфавітами (латиницею тощо). Всі іншомовні видання у списку наводяться мовою оригіналу. Нумерація у списку використаних джерел і досліджень є наскрізною.

Ставлення до підготовки бібліографічного опису списку використаних джерел та літератури має бути як найсерйозніше, оскільки вона демонструє і підкреслює здатність конкретного студента відшукати максимальну (принаймні необхідну) кількість спеціальної літератури (як загальновідомої, так і тієї, з якою працює вузьке коло спеціалістів) із визначеної проблематики.

У додатки включаються допоміжні матеріали (як правило, цифрові дані, інфографіка). Вони не є обов'язковою частиною роботи, але деякі з досліджень можуть передбачати чи навіть потребувати спеціальних додатків.

Важливим є викладення матеріалу науковою мовою. Її ознакою є формально-логічний спосіб викладу матеріалу, точність, ясність, стислість,

смысловая завершенность. У текстах бакалаврських робіт не рекомендується емоційність та публіцистичний стиль викладу. Вживаються конструкції з невизначено-особовими реченнями (Недоцільно писати: «Я пропоную...», «ми аналізуємо», натомість: «пропонується», «аналізується»).

ЗБІР МАТЕРІАЛУ

Окрему увагу слід приділити *процесу збору матеріалу*. Після узгодження плану роботи з науковим керівником починається наступний етап, пов'язаний із пошуком та послідовним опрацюванням матеріалу, який становить собою основу тексту бакалаврської роботи та має містити результати дослідження. Первісна робота над збором матеріалу передбачає поглиблене вивчення наукової, фахової, експертної літератури та відповідних темі роботи офіційних документів, статистичних звітів, інших офіційних даних. Матеріал варто шукати відповідно до теми/проблеми, якому має бути присвячений конкретний підрозділ відповідного розділу.

Збір матеріалу варто починати з виявлення сутності базових понять про процеси та явища, які досліджуватимуться у бакалаврській роботі. Наприклад, якщо тема роботи пов'язана із вивченням «культурної дипломатії» у певній країні світу, то варто з'ясувати які існують інтерпретації цього поняття у фаховій літературі, порівняти ці тлумачення, визначитися з тим варіантом, який здається найбільш вдалим в рамках розробки обраної теми дослідження. Крім цього варто дослідити базові документи (законодавчі акти або інші офіційні документи) тієї країни, культурна дипломатія якої вивчається, аби знати що саме вкладається у це поняття у тій країні, культурна дипломатія якої досліджуватиметься у рамках бакалаврської роботи.

У процесі пошуку, збору та обробки інформації, співставленні фактів та даних, варто фіксувати походження цієї інформації. Для цього радимо робити посторінкові посилання, які на фінальному етапі роботи над текстом мають бути оформлені відповідно до вимог стандарту ДСТУ 8302:2015 (приклади додаються у додатку б).

Матеріали для написання бакалаврської роботи можна шукати у науковій бібліотеці Київського університету імені Бориса Грінченка <http://library.kubg.edu.ua/>, її репозитарії.

Також варто звернутися до літератури та інформаційних ресурсів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. На сайті цієї бібліотеки <http://nbuv.gov.ua/> можна знайти як каталоги тих публікацій, які є у самій бібліотеці (доступні для роботи у читальних залах та на абонементі), так і повнотекстові матеріали, доступні он-лайн за наступним лінком: <http://nbuv.gov.ua/node/2116>. Наприклад, бібліотека містить матеріали наукової періодики України (структуровані за назвами збірників в алфавітному порядку) за лінком http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20&Z21ID=

При роботі з пошуком джерел у мережі Інтернет варто звертати увагу на походження інформації. Для роботи над збором матеріалу варто звертатися до офіційних веб-сайтів державних установ та інституцій (сайтів парламентів, президентів, королівських родин, міністерств та відомств,

органів самоврядування тощо), міжнародних організацій, політичних партій та об'єднань, університетів, якісної преси та інших ЗМІ та ЗМК тощо. Варто уникати сайтів, які передрукують інформацію без вказування джерела її походження, де не вказується дата матеріалу або дата події, містять інформацію, яку не можна перевірити за іншими джерелами, або розважальний контент.

При роботі над пошуком матеріалів для бакалаврської роботи варто ознайомитися з публікаціями на офіційних сторінках наукових фахових видань України, які містять повні тексти наукових статей. Крім вже згаданої Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського перелік фахових видань, які можуть бути корисними при написанні бакалаврських робіт в рамках освітніх програм «Суспільні комунікації» та «Регіональні студії», є на сайті МОН України, або його можна переглянути у Реєстрі наукових фахових видань України на сайті Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації за наступним лінком: <http://nfv.ukrintei.ua/>

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Бакалаврська робота набирається за допомогою комп'ютерної техніки засобами текстового редактора Word. Шрифт обирається з типів: Times New Roman, розмір шрифту 14 пт. у півтора міжрядкових інтервали. Робота видруковується на аркушах паперу формату А4, причому зворотній бік кожного аркуша повинен залишатися чистим. Текст на сторінці повинен бути обмежений полями: ліве – не менше 30 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

У тексті роботи мають бути чіткі, не розпливчасті лінії, букви, цифри та інші знаки. Всі рядки повинні бути чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи має бути однаковою.

Бакалаврська робота повинна мати **тверду обкладинку**.

Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» мають виділятися великими літерами симетрично до тексту (по центру), а підрозділів – малими літерами за виключенням першої великої літери жирним текстом, з якої починається назва. Всі назви (заголовки) пишуться напівжирним шрифтом.

Назви вступу, заголовки кожного розділу, висновків, список використаних інформаційних джерел, додатків починаються з нової сторінки, а заголовки підрозділів – на тій сторінці, де закінчується попередній підрозділ.

Нумерацію сторінок, підрозділів, малюнків і таблиць подають арабськими цифрами. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, що входить до загальної нумерації сторінок. Номер сторінки на титульному

аркуші не виставляють, а на наступних сторінках його проставляють у правому верхньому куті.

Номер розділу ставиться після слова "РОЗДІЛ", після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу (Див. приклад на С. 8).

Підрозділи (параграфи) нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку (наприклад: 1.1, 2.3).

Ілюстрації (фотографії, схеми, діаграми, графіки) та таблиці розміщують як на одній сторінці з машинописним текстом, так і на окремих сторінках одразу після посилання на них за текстом. Ілюстрації та таблиці можна розміщувати і в додатках до роботи.

Список використаних джерел та літератури має бути оформлений згідно з правилами бібліографічного опису (приклади надані у додатках).

У бібліографічних посиланнях допускається скорочення декотрих елементів бібліографічного опису за умови, що це не унеможливить пошук документа.

У роботі обов'язково потрібно робити **посилання** при цитуванні джерела чи думки дослідника, при вказівці на важливе свідчення джерела, при запозиченні положень, використанні фактичного матеріалу, результатів досліджень інших авторів. Посилання на документи, наукові та експертні праці є проявом академічної доброчесності.

Посилання в тексті роботи рекомендується подавати внизу сторінки. Вони вставляються автоматично (в Microsoft Word 2007 – за допомогою вкладки «Посилання»). Нумерація наскрізна по всьому тексту або в межах окремих розділів. Розмір шрифту для підрядкових посилань – 12.

Наприклад:

У своїй роботі О. Капінус зазначає, що «реалізація ідеї інформаційного суспільства полягає в оптимальному використанні інформаційних і комунікаційних технологій для європейської інтеграції та задоволення суспільних потреб»¹.

---

¹ Капінус О. Міжнародні організації у системі сучасних інформаційних відносин. *Вісник Львівського університету. Серія Міжнародні відносини.* 2008. Вип.25. С. 352]

При декількох посиланнях поспіль на одне і те саме джерело слід, для уникнення зайвих повторів, у другому і всіх наступних випадках замість автора та назви зазначати – Там само (Ibid. – для видань, які написані з використанням латинського алфавіту), вказуючи на потрібну сторінку та, якщо необхідно, номери томів, випусків тощо.

Повторні посилання дозволяється наводити у скороченій формі, за

умови, що всі необхідні бібліографічні відомості було наведено у першому посиланні.

Наприклад:

У першому посиланні:

Марутян Р. Інформаційні ресурси: нові підходи до визначення поняття. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. Київ: Український центр політичного менеджменту, 2009. Вип. 18. С. 93-117.

У повторному посиланні:

Марутян Р. Інформаційні ресурси... С. 100.

Там само. С.102.

Якщо текст цитується не за першоджерелом, а за іншим виданням чи документом, то посилання треба розпочати словами: "Цит. за:"

Наприклад:

Цит. за: Марутян Р. Назв. праця. С. 112.

ПІДГОТОВКА РОБОТИ ДО ПРОЦЕДУРИ ЗАХИСТУ

Допуск студента до захисту бакалаврської роботи здійснює випускова кафедра за результатами попереднього захисту, засвідчуючи це у протоколі засідання кафедри.

Терміни проведення *попереднього захисту* бакалаврських робіт за певною освітньою програмою плануються *не пізніше ніж за один місяць до захисту*. Графік затверджується завідувачем випускової кафедри і оголошується студентам. Перед захистом бакалаврські роботи проходять обов'язкову перевірку на плагіат. Роботи, виконані не самостійно, а також ті, що не пройшли перевірку або мають понад 25% неоригінального тексту, до захисту не допускаються.

Завершена кваліфікаційна робота підписується студентом, переплітається в тверду обкладинку та подається на кафедру за 15 днів до захисту для отримання *відгуку наукового керівника* та *рецензії* на бакалаврську роботу. Рецензентом може бути фахівець, який є працівником Київського університету імені Бориса Грінченка. Рецензія має бути завірена печаткою структурного підрозділу, де працює рецензент.

Усі наукові роботи, що надійшли після офіційно встановленого терміну, можуть бути прийняті лише за спеціальним розпорядженням завідувача кафедри.

Відгук і рецензія оформлюються не пізніше, ніж за три дні до захисту. Студент має право ознайомитися з відгуком і рецензією на свою роботу напередодні захисту.

ЗАХИСТ РОБОТИ

Захист бакалаврської роботи є формою атестації здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка здійснюється відкрито і публічно.

Кваліфікаційна бакалаврська робота захищається на відкритому засіданні екзаменаційної комісії (ЕК). Під час захисту студент у своєму виступі тривалістю до 15 хвилин має розкрити положення, що містяться у вступі та висновках його роботи, а також відповісти на запитання стосовно її змісту, використаних джерел, опрацьованих наукових публікацій, застосованих дослідницьких методів тощо.

Студент зобов'язаний також по суті відповісти на запитання, які виникли в ході захисту у членів комісії, виважено та аргументовано дати роз'яснення щодо критичних зауважень рецензента. На зауваження необхідно відповідати витримано та ввічливо.

Після відповідей студента на запитання виголошуються відгук наукового керівника та рецензія фахівця на його роботу.

Студенту, який захистив бакалаврську роботу, рішенням ЕК присвоюється відповідна кваліфікація.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБІТ

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	<p>Відмінно</p> <ul style="list-style-type: none"> - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими, незначними недоліками, - чітке розуміння суті досліджуваної проблеми, - оформлення роботи повністю відповідає чинним нормативам, - у роботі повністю вирішені поставлені завдання, - чітко та конкретно прописані висновки, - доповідь на захисті є переконливою, - відповіді на додаткові запитання під час захисту є обґрунтованими.
B	82 – 89 балів	<p>Дуже добре</p> <ul style="list-style-type: none"> - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок, - добре розуміння суті досліджуваної проблеми, - доповідь на захисті є переконливою, - відповіді на додаткові запитання під час захисту є обґрунтованими, наявні незначні недоліки у змісті або оформленні роботи.
C	75 – 81 балів	<p>Добре</p> <ul style="list-style-type: none"> - у цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок, - достатнє розуміння суті дослідженої проблеми, - доповідь на захисті є достатньо переконливою, - відповіді на додаткові запитання під час захисту є обґрунтованими, - наявні недоліки у змісті або оформленні роботи.
D	69 – 74 балів	<p>Задовільно</p> <ul style="list-style-type: none"> - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання, - посереднє розуміння суті досліджуваної проблеми, - доповідь на захисті є загалом переконливою, - у відповідях на додаткові запитання під час захисту студент зазнає труднощів з підбором аргументації, - наявні суттєві помилки у змісті або оформленні роботи.
E	60 – 68 балів	<p>Достатньо</p> <ul style="list-style-type: none"> - мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь), - фрагментарне розуміння суті досліджуваної проблеми, - доповідь на захисті є загалом непереконливою, у відповідях на додаткові запитання під час захисту студент зазнає труднощів з підбором аргументації,

		наявні суттєві помилки у змісті або оформленні роботи.
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного захисту - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного захисту за умови належного самостійного доопрацювання. - нерозуміння суті досліджуваної проблеми. - оформлення роботи не відповідає чинним нормативам, - доповідь на захисті не є переконливою. - відповіді на додаткові запитання під час захисту не є обґрунтованими.
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним захистом - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного захисту бакалаврської роботи - здобувач не допущений до захисту бакалаврської роботи у зв'язку з її невідповідністю вимогам.

Розподіл балів за видами робіт (складових бакалаврських робіт)

<i>Вид роботи (назва складової)</i>	<i>Максимальна кількість балів від підсумкової оцінки</i>
Повнота висвітлення теми	30
Новизна роботи (власний внесок студента)	10
Оформлення роботи	15
Апробація роботи (стаття, виступ на конференції)	5
Захист на засіданні ЕК	40
Разом	100

Додаток 1

Зразок оформлення титульної сторінки бакалаврської роботи
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

**Кафедра міжнародних відносин
та міжнародного права**

**Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»**

**Освітня програма 291.00.01 «Суспільні комунікації» /
або 291.00.02 «Регіональні студії»**

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

**СИРІЙСЬКА КРИЗА В ПУБЛІЧНІЙ РИТОРИЦІ ПРЕЗИДЕНТІВ США
ТА РФ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ**

**Студентки 4 курсу
денної форми навчання
Шевченко Вікторії
Вікторівни**

**Науковий керівник:
канд. іст. наук, доцент
Слюсаренко І.Ю.**

Київ – 2021

*Зразок оформлення сторінки зі змістом***ЗМІСТ**

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ	2
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ	8
1.1. Стан наукової розробки та джерельна база теми дослідження	8
1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження	15
РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ	19
2.1. Назва підрозділу	19
2.2. Назва підрозділу	25
2.3. Назва підрозділу	31
РОЗДІЛ 3. НАЗВА РОЗДІЛУ	39
3.1. Назва підрозділу	39
3.2. Назва підрозділу	46
3.3. Назва підрозділу	55
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	71
ДОДАТКИ	79

Додаток 3

Зразок завдання бакалаврської роботи

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет права та міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин та міжнародного права

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завкафедри міжнародних відносин та міжнародного права

(підпис, прізвище, ініціали)

“ ___ ” _____ 20__ року

Завдання

для виконання бакалаврської роботи

студенту _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема бакалаврської роботи _____

2. Випускна бакалаврська робота виконується на матеріалах _____

3. План роботи та терміни виконання розділів

Назва розділів бакалаврської роботи	Терміни виконання
1. I розділ	“ ___ ” _____ 20__ р.
2. II розділ	“ ___ ” _____ 20__ р.
3. III розділ, вступ, висновки	“ ___ ” _____ 20__ р.
4. Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	“ ___ ” _____ 20__ р.

4. Перелік графічного матеріалу (таблиці, схеми) _____

5. Термін здачі роботи на рецензію науковому керівнику “ ___ ” _____ 20__ р.

6. Термін повного завершення, оформлення і подання на кафедру бакалаврської роботи на захист “ ___ ” _____ 20__ р.

Завдання видав науковий керівник _____
(підпис) _____ (дата)Завдання одержав студент _____
(підпис) _____ (дата)

*Додаток 4**Зразок оформлення «Переліку умовних скорочень»***ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ**

БВВ	Бюро з вільних виборів
БДПЛ	Бюро з демократичних інституцій та прав людини
ВДПН	Вільна демократична партія Німеччини
ВР	Верховна Рада
ЕВС	Економічний та валютний союз
ЄАВТ	Європейська асоціація вільної торгівлі
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЄВС	Європейська валютна система
Євратом	Європейське співтовариство з атомної енергії
ЄЕС	Європейське економічне співтовариство
ЄОВС	Європейське об'єднання вугілля і сталі
ЄС	Європейський Союз
ЗЄС	Західноєвропейський союз
ЗМІ	Засоби масової інформації
МВФ	Міжнародний валютний фонд
МУК	Міжурядова конференція
НАТО	Організація Північноатлантичного договору
НБСЄ/ОБСЄ	Нарада з безпеки та співробітництва у Європі, з 1995 року – Організація з безпеки і співробітництва в Європі
ОВД	Організація Варшавського договору
ООН	Організація об'єднаних націй
ОПМ	Операції з підтримання миру
ПЗМ	Партнерство заради миру
РЄ	Рада Європи
РЄАП	Рада євроатлантичного партнерства

Додаток 5

**Графік написання
бакалаврських робіт студентами денної форми навчання
Факультету права та міжнародних відносин
Спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»**

№ з/п	Етапи виконання роботи	Термін виконання
1.	Вибір теми роботи, закріплення наукового керівника	вересень поточного навч.року
2.	Отримання завдання на проведення дослідження	вересень-жовтень поточного навч.року
3.	Підготовка та узгодження робочого плану і затвердження його науковим керівником	вересень-жовтень поточного навч.року
4.	Пошук матеріалів, узгодження списку джерел та літератури з науковим керівником	жовтень-листопад поточного навч.року
5.	Збір матеріалів, написання розділів бакалаврської роботи	листопад-березень поточного навч.року
6.	Підготовка чорнового варіанту роботи для першого читання	лютий поточного навч.року
7.	Усунення зауважень, врахування рекомендацій наукового керівника, збагачення роботи додатковими дослідженнями, що проводилися під час практики, підготовка остаточного варіанту роботи для отримання відгуку наукового керівника	березень-квітень поточного навч.року
8.	Отримання зовнішньої рецензії і відгуку наукового керівника	травень поточного навч.року
9.	Доопрацювання роботи з урахуванням рекомендацій рецензента і наукового керівника. Остаточне оформлення роботи	червень поточного навч.року
10.	Захист виконаної роботи	червень поточного навч.року

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<p style="text-align: center;">Книги: Один автор</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
<p style="text-align: center;">Два автори</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
<p style="text-align: center;">Три автори</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб.

	<p>Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.</p> <p>2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.</p> <p>3. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p> <p>2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.</p> <p>3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.</p> <p>4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
Без автора	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодні (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.</p> <p>7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна.</p>

	<p>Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
<p>Багатотомні видання</p>	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
<p>Автореферати дисертацій</p>	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
<p>Дисертації</p>	<p>1. Авдеєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок ХХ ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p>

	<p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Патенти	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН</p>

	<p>України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шияев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Землянщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. показч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. показч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одисей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовец Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>

<p>Частина видання: Книги</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197. 4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
<p>Частина видання: Матеріали конференцій (тези, доповіді)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методологія толерантності в системі суспільних відносин. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : матеріали VII міждунар. антитерорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
<p>Частина видання: Довідкового видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.

<p>Частина видання: Продовжувано го видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
<p>Частина видання: Періодичного видання (журналу, газети)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20–26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
<p>Електронні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6.

C. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006 .

Додаток 7

Деталі підготовки до презентації бакалаврської роботи під час захисту

На захист бакалаврської роботи студенти мають підготувати свій виступ, який має супроводжуватися невеличкою презентацією.

Презентація має містити від 4 до 7 слайдів. Просимо не переобтяжувати презентацію різними технічними засобами (додаткові відео, анімація при зміні слайдів тощо), аби з разі проведення дистанційного (онлайн) захисту не виникло технічних проблем.

Рекомендуємо підготувати презентацію з урахуванням зразків корпоративного стилю (шаблони доступні за лінком <https://kubg.edu.ua/prouniversitet/vizytivka/korporatyvna-kultura-universytetu/2752-rekomendatsii-shchodo-vykorystannia-firmovoho-styliu-universytetu-brend-buk.html>)

У презентації та виступі автор/ка бакалаврської роботи мають дотримуватися наступного порядку:

слайд	зміст виступу
Титульний слайд (назва роботи, ПІБ автора, науковий керівник).	Початок виступу (представляєте себе та свою тему).
Актуальність теми, мета та дослідницькі завдання	Озвучується актуальність теми, мету, дослідницькі завдання
Об'єкт та предмет дослідження	Озвучуєте об'єкт та предмет дослідження в рамках бакалаврської, +даєте коротку характеристику – які <u>типи джерел інформації</u> використовували при написанні роботи, +який <u>стан розробленості теми</u> у науковій літературі (які науковці і що саме досліджували по цій темі).
Зміст роботи (план бакалаврської)	Озвучити (коротко) про що написано у Розділі 1, Розділі 2, Розділі 3 (якщо є).
(якщо є якісь цікаві, самостійно зроблені схеми, діаграми, інфографіка)	Дуже стисло – пояснити зміст інформації на схемі/діаграмі/інфографіці та пояснити аудиторії чому саме Ви вирішили це винести у презентацію.
Дуже стисло висновки (схематично, у словах чи словосполученнях – повні речення/тексти висновків не наводити у слайдах – інакше будуть знижені бали).	Озвучити висновки (якщо текст висновків у бакалаврській роботі 4-5 сторінок – то СКОРОТИТИ).
Надпис «Дякую за увагу!»	Дякуєте за увагу та запитуєте чи є питання в

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Декларація про академічну доброчесність науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника Університету. URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2016/deklaratsiia_aka_dem_dobrochestnist_vykladachi.pdf.
2. Декларація про академічну доброчесність студента, аспіранта, докторанта Університету. URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2016/deklaratsiia_akadem_dobrochestnist_student.pdf.
3. ДСТУ 3582-2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2013-08-22]. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 27 с.
4. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.
5. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2007-07-01]. Київ: Держспоживстандарт України, 2007. 47 с.
6. Положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка. URL: <https://fzfv.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/ilid/ogolosenia/6kyki.pdf>
7. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел та літератури URL: <http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliografichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/>
8. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 37-38. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
9. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для першого (бакалаврського) півня вищої освіти, затверджений 04.08.2020 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-291-mizhnarodni-vidnosini-suspilni-komunikaciyi-ta-regionalni-studiyi-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti>